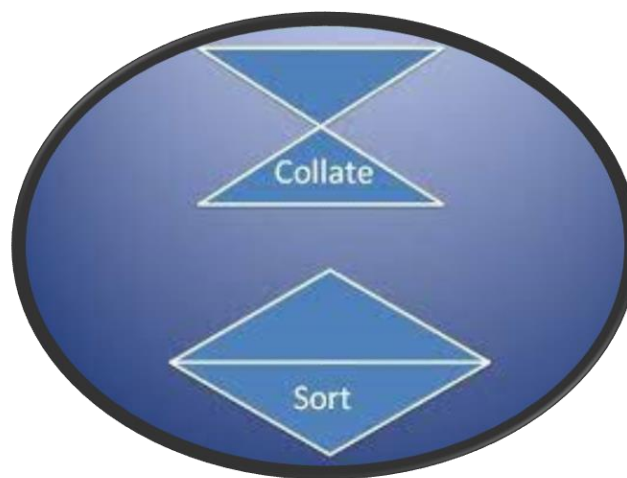

ErISFaVIA

Early Intervention Services for Families with Children with Vision Impairment and Additional Disabilities

Πνευματικό Προϊόν 5 (ΠΠ5)

Παράθεση μελετών περίπτωσης με ερευνητικά δεδομένα

COPYRIGHT

This work is licensed under an [Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

"Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας [έκδοσης, ιστοσελίδας, ταινίας κλπ] δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντανακλά τις απόψεις μόνον των δημιουργών, και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει ουδεμία ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που εμπεριέχονται σε αυτό."

Παράθεση μελετών περίπτωσης με ερευνητικά δεδομένα

Πνευματικό Προϊόν 5 (ΠΠ5)

ErISFaVIA

Early Intervention Services for Families with Children with Vision Impairment and
Additional Disabilities

Early
Intervention
Services for
Families with Children with
Vision
Impairment and
Additional Disabilities

UNIVERSITY OF
THESSALY

No.	Όνομα Εταίρου	Logo
1	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ Ελλάδα (Συντονιστής)	
2	UNIVERSITATEA BABES BOLYAI, Ρουμανία	
3	ISTANBUL MEDENIYET UNIVERSITY Τουρκία	
4	ΣΥΖΩΗ- Σύλλογος Γονέων Κηδεμόνων Φίλων Ατόμων με Προβλήματα Όρασης και Πρόσθετες Αναπηρίες Θεσσαλονίκης Ελλάδα	
5	Ειδικό Σχολείο Τυφλών - Liceul Special pentru Deficienti de Vedere Cluj-Napoca Ρουμανία	
6	ΑΜΥΜΩΝΗ - Πανελλήνιος Σύλλογος Γονέων, Κηδεμόνων και Φίλων Ατόμων με Προβλήματα Όρασης και Πρόσθετες Αναπηρίες Ελλάδα	
7	Σχολή Τυφλών «Άγιος Βαρνάβας» Κύπρος	
8	ANSGA-Ayşe Nurtac Sozbir Gunebakan Association for the Children with Multiple Disabilities with Visual Impairment and Their Families Τουρκία	
9	Blindeninstitut München/Maria-Ludwig- Ferdinand-Schule Γερμανία	
10	Mali dom-Zagreb dnevni centar za rehabilitaciju djece imladezi Κροατία	

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΪΟΝ 5: Παράθεση μελετών περίπτωσης με ερευνητικά δεδομένα	
Key Action:	KA2-Cooperation for innovation and the exchange of good practices
Action Type:	KA201- Strategic Partnerships for school education
Grant Agreement No.:	2019-1-EL01-KA201-062886
Prepared by:	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (ΠΘ)
Contributors:	Όλοι οι εταίροι
Intellectual Output:	5: Παράθεση μελετών περίπτωσης με ερευνητικά δεδομένα
Date:	28/2/2022
Email:	vassargi@uth.gr
Form:	Τελική Έκθεση

Acknowledgement

The present project ErISFaVIA-Early Intervention Services for Families with Children with Vision Impairment and Additional Disabilities (No: 2019-1-EL01-KA201-062886) funded by the Erasmus+ programme of the European Union.

Πίνακας Περιεχομένων

Συνοπτική Περίληψη	6
Για ποιο λόγο θεωρήθηκε η έρευνα δράση ως το καλύτερο μεθοδολογικό σχήμα	7
ΚΔ1. Παράθεση μελετών περίπτωσης μέσα από ευέλικτα αναστοχαστικά ημερολόγια	8
Κύπρος.....	8
Ελλάδα.....	12
Ρουμανία.....	14
Τουρκία	19
ΚΔ2. Παράθεση ενδεικτικών αντιπροσωπευτικών γραφικών συσχετισμών με τη χρήση του λογισμικού Atlas.ti	21
ΚΔ3. Ενδεικτική παράθεση απόψεων των επαγγελματιών κατά τη διάρκεια της εφαρμογής προγραμμάτων έγκαιρης παρέμβασης στο EriSFaVIA project.....	24
Συμπεράσματα.....	27
Αναφορές.....	27

Συνοπτική Περίληψη

Το παρόν πνευματικό προϊόν (ΙΟ5: Παράθεση μελετών περίπτωσης με ερευνητικά δεδομένα) αποτελεί μέρος των δράσεων του Ευρωπαϊκού προγράμματος Erasmus + με τίτλο *“ErISFaVIA-Early Intervention Services for Families with Children with Vision Impairment and Additional Disabilities ”* (code number: 2019-1-EL01-KA201-062886/Συντονιστής: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος, Ελλάδα).

Ο στόχος του παρόντος πνευματικού προϊόντος ήταν η δημιουργία του μεθοδολογικού πλαισίου που εφαρμόστηκε κατά τη φάση υλοποίησης των προγραμμάτων έγκαιρης παρέμβασης. Η φάση υλοποίησης των προγραμμάτων έγκαιρης παρέμβασης μετά τις εντατικές επιμορφώσεις που έγιναν, διήρκεσε περίπου 10 μήνες. Πέντε μέλη του εταιρικού σχήματος - το Παν/μιο Θεσσαλίας, το Παν/μιο Babeş-Bolyai, το Παν/μιο Istanbul Medeniyet, το Blindeninstitut της Γερμανία και το Mali dom της Κροατίας- ενήργησαν ως μέλη ενός συμβουλευτικού/καθοδηγητικού σχήματος στους άλλους πέντε οργανισμούς που υλοποιούσαν προγράμματα έγκαιρης παρέμβασης (δηλ. το Ειδικό Σχολείο Τυφλών «Liceul Special pentru Deficienti de Vedere»/Ρουμανία, Ο Σύλλογος «ANSGA» για Οικογένειες Παιδιών με Πολλαπλές Αναπηρίες και Προβλήματα Όρασης/Τουρκία, το ειδικό σχολείο «Απόστολος Βαρνάβας»/Κύπρος, η «ΑΜΥΜΩΝΗ» Πανελλήνιος Σύλλογος Γονέων Κηδεμόνων και Φίλων Ατόμων με Προβλήματα Οράσεως και Πρόσθετες Αναπηρίες/Ελλάδα και η ΣΥΖΩΗ Σύλλογος Γονέων Ατόμων με Διαταραχές Όρασης και Πρόσθετες Αναπηρίες/Ελλάδα). Οι παραπάνω δραστηριότητες μπόρεσαν να ενταχθούν στο μεθοδολογικό σχήμα της έρευνας δράσης. Η έρευνα δράση είναι μια μεθοδολογία που πληροί δύο σημαντικές προϋποθέσεις: η μια αφορά στη βελτίωση και η άλλη αφορά στην κατανόηση μιας υπαρκτής κατάστασης και του πλαισίου που λαμβάνει χώρα η συγκεκριμένη κατάσταση. Οι προαναφερθείσες προϋποθέσεις ήταν παρούσες στο project ErISFAVIA.

Το ΙΟ5 αποτέλεσε την αποτύπωση τριών κεντρικών δράσεων (ΚΔ):

ΚΔ1. Παράθεση μελετών περίπτωσης μέσα από ευέλικτα αναστοχαστικά ημερολόγια. Αυτά τα αναστοχαστικά ημερολόγια ακολουθούσαν τη δομή του

μεθοδολογικού σχήματος της έρευνας δράσης, δηλ. σχεδίαση, δράση, παρατήρηση και αναστοχασμός.

ΚΔ2. Παράθεση ενδεικτικών αντιπροσωπευτικών γραφικών συσχετισμών με τη χρήση του λογισμικού Atlas.ti, με βάση δεδομένα που συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια της εφαρμογής προγραμμάτων έγκαιρης παρέμβασης. Τα αντιπροσωπευτικά σχήματα που εξήχθησαν από το atlas.ti έδωσαν μια συνολική εικόνα της πολυπλοκότητας των προγραμμάτων έγκαιρης παρέμβασης.

ΚΔ3. Ενδεικτική παράθεση απόψεων των επαγγελματιών κατά τη διάρκεια της εφαρμογής προγραμμάτων έγκαιρης παρέμβασης στο EriSFaVIA project.

Για ποιο λόγο θεωρήθηκε η έρευνα δράση ως το καλύτερο μεθοδολογικό σχήμα

Το βασικό χαρακτηριστικό σε αυτό το project ήταν το γεγονός ότι οι ανάγκες των παιδιών με προβλήματα όρασης και πρόσθετες αναπηρίες ή τυφλοκώφωση είναι τόσο εξατομικευμένες που απαιτείται πάντα να γίνονται προσαρμογές στις στρατηγικές παρέμβασης (Horn & Kang, 2012). Η σοβαρότητα των αναγκών τους σημαίνει ότι οι τυχόν καθυστερήσεις στη διαδικασία της έγκαιρης παρέμβασης είναι πιθανό να έχουν αντίκτυπο στην ανάπτυξη των παιδιών και των οικογενειών τους τόσο κατά τη διάρκεια όσο και μετά τα πρώτα παιδικά χρόνια (Chen, 1999). Αν και η σημαντικότητα των υπηρεσιών έγκαιρης παρέμβασης για μικρά παιδιά με προβλήματα όρασης και πρόσθετες αναπηρίες ή τυφλοκώφωση είναι ευρέως αναγνωρισμένη, υπάρχει έλλειψη γνώσης και εμπειρίας σχετικά με τις πρακτική εφαρμογή αυτών των προγραμμάτων. Γενικά, η έγκαιρη παρέμβαση έχει να παίξει σημαντικότερο θετικό ρόλο στην επίδραση της υγείας, της εκπαίδευσης και της ποιότητας της ζωής αυτών παιδιών. Ως εκ τούτου, ερωτήματα όπως «Πώς αντιμετωπίζουν οι οικογένειες τα παιδιά τους που έχουν πρόσθετες αναπηρίες ή τυφλοκώφωση;», «Τι είδους υπηρεσίες είναι διαθέσιμες για αυτές τις οικογένειες για να τις υποστηρίξουν;», «Ποιες είναι οι δυσκολίες ή οι περιορισμοί που αντιμετωπίζουν οι οικογένειες κατά τη διάρκεια προγραμμάτων έγκαιρης παρέμβασης;», «Ποιες είναι οι ανάγκες των επαγγελματιών όταν εφαρμόζουν προγράμματα έγκαιρης παρέμβασης;» έπρεπε να διερευνηθούν και λόγω των σταδίων που υλοποιήθηκαν σε αυτό το project (σχεδιασμός, δράση και

αναστοχασμός), το πλαίσιο της έρευνας δράσης φάνηκε να είναι το καλύτερο μεθοδολογικό σχήμα για τις συγκεκριμένες δράσεις. Σύμφωνα με τους Feldman και Minstrell (2000), η έρευνα δράση είναι μια έρευνα που διεξάγεται από εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες σχετικά με τη διδασκαλία και τις δραστηριότητές τους στα δικά τους πλαίσια. Στην πραγματικότητα, οι επαγγελματίες επιθυμούν να αποκτήσουν μια βαθύτερη εικόνα για τους τρόπους που κατανοούν οι μαθητές τους προκειμένου να βελτιώσουν τις μεθόδους και την πρακτική τους. Κατά συνέπεια, η έρευνα δράση θεωρήθηκε ως η καλύτερη μεθοδολογικά επιλογή για το EriSFAVIA επειδή είναι μια συστηματικά, εξελισσόμενη, ζωντανή διαδικασία (Kemmis & McTaggart, 1988).

ΚΔ1. Παράθεση μελετών περίπτωσης μέσα από ευέλικτα αναστοχαστικά ημερολόγια

Αυτό που ακολουθεί τώρα είναι μια αντιπροσωπευτική παράθεση αναστοχαστικών ημερολογίων (δες σχεδιασμός και δομή του στο Πνευματικό Προϊόν 4), τα οποία συμπληρώθηκαν από τους επαγγελματίες κατά τη διάρκεια της υλοποίησης των προγραμμάτων έγκαιρης παρέμβασης. Συγκεκριμένα, το Ειδικό Σχολείο Τυφλών «Liceul Special pentru Deficienti de Vedere»/Ρουμανία, Ο Σύλλογος «ANSGA» για Οικογένειες Παιδιών με Πολλαπλές Αναπηρίες και Προβλήματα Όρασης/Τουρκία, το ειδικό σχολείο «Απόστολος Βαρνάβας»/Κύπρος, η «ΑΜΥΜΩΝΗ» Πανελλήνιος Σύλλογος Γονέων Κηδεμόνων και Φίλων Ατόμων με Προβλήματα Οράσεως και Πρόσθετες Αναπηρίες/Ελλάδα και η ΣΥΖΩΗ Σύλλογος Γονέων Ατόμων με Διαταραχές Όρασης και Πρόσθετες Αναπηρίες/Ελλάδα, εφάρμοσαν προγράμματα έγκαιρης παρέμβασης χρησιμοποιώντας εργαλεία, τεχνικές και πρακτικές, έτσι όπως αναφέρονται και περιγράφονται στο επιμορφωτικό υλικό (δες Πνευματικό Προϊόν 3).

Κύπρος

Προφίλ παιδιού/οικογένειας (σύντομη περιγραφή)

Το παιδί είναι 5,5 ετών, με το σύνδρομο της μικροκεφαλίας, με γενική αναπτυξιακή καθυστέρηση και οπτική αναπηρία, η οποία οφείλεται σε συγγενές κολόβωμα του αμφιβληστροειδούς. Οι γονείς είναι συνεργάσιμοι, ιδιαίτερα ο πατέρας είναι πρόθυμος να συνεργαστεί και να προσφέρει ότι μπορεί για το παιδί του.

Οικογένεια

Πώς προσεγγίσατε τη συγκεκριμένη οικογένεια; Υπήρχαν κάποιες δυσκολίες; Εάν ναι, θα μπορούσατε να τις περιγράψετε;?

Καθόλου επαφή με τους γονείς φέτος, μέχρι στιγμής, λόγω του κορωνοϊού και γιατί το παιδί φέτος έρχεται με το λεωφορείο, ενώ την περσινή χρονιά ερχόταν με τους γονείς και ήταν εφικτή η επικοινωνία μαζί τους (κυρίως με τον πατέρα που έδινε πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες του παιδιού στο σπίτι και ήταν πρόθυμος να δουλέψει με το παιδί του)

Παιδί/Οικογένεια

Με ποια κριτήρια επιλέξατε τις περιοχές παρέμβασης για το συγκεκριμένο παιδί/οικογένεια;

Οι κινητικές δυσκολίες του παιδιού.

Η δυσκολία του παιδιού να χρησιμοποιήσει την όρασή του, σε οπτικά ερεθίσματα.

Παρέμβαση

Ποιοι είναι οι στόχοι του παρεμβατικού προγράμματος που έχετε σχεδιάσει;

Η ενδυνάμωση του κορμού (κοιλιακοί, ραχιαίοι) και κάτω άκρων, γιατί παρατηρείται μεγάλη αστάθεια, τόσο κατά την βάδιση, όσο και κατά την αλλαγή θέσης. Ενδυνάμωση άνω άκρων, γιατί δυσκολεύεται να κρατήσει αντικείμενα στα χέρια του, να λάβει και να ρίξει αντικείμενα.

Αύξηση χρόνου συγκέντρωσης στις διάφορες δραστηριότητες και ασκήσεις που του ζητούνται να εκτελέσει, προκαλώντας οπτικό ενδιαφέρον σε κοντινή απόσταση. Όταν το ερέθισμά είναι σε μακρινή απόσταση δεν δείχνει κανένα ενδιαφέρον και δεν συμμετέχει στη δραστηριότητα.

Η πρόκληση οπτικού ενδιαφέροντος

Η ενίσχυση της οπτικής προσοχής κεντρικά και σε κοντινή απόσταση

Να είναι σε θέση να δεχτεί απτικά ερεθίσματα με μαλακή υφή στα χέρια

Η ενίσχυση της επικοινωνίας και της αλληλεπίδρασης μέσω του παιχνιδιού.

Η ενίσχυση της επικοινωνίας, της κοινωνικότητας και της αλληλεπίδρασης μέσα από το παιχνίδι και τις ασκήσεις της γυμναστικής, τόσο με την γυμνάστρια, όσο και με τα άλλα παιδιά.

Η εξεύρεση κώδικα επικοινωνίας, γιατί οι λέξεις που χρησιμοποιεί το παιδί είναι ελάχιστες

Ποιες στρατηγικές, δραστηριότητες και εκπαιδευτικά εργαλεία (π.χ. αντικείμενα/υλικά) χρησιμοποιήσατε κατά τη διάρκεια του παρεμβατικού σας προγράμματος;

Χρήση αντικειμένων, όπως μπάλες μαλακής υφής, μπάλες με προεξοχές, αντικείμενα με διαφορετικές επιφάνειες και μεγέθους για τη βελτίωση της ισορροπίας.

Χρήση ηχητικών ερεθισμάτων, όπως μπάλες με κουδουνάκια, διάφορα παιχνίδια με ήχους και μουσικές, για τη διατήρηση του ενδιαφέροντος του παιδιού.

Παροχή οπτικών ερεθισμάτων με τη χρήση αντικειμένων με έντονες χρωματικές αντιθέσεις, όπως στεφάνια, εμπόδια, κώνους και πιατάκια ποδοσφαίρου χρώματος πορτοκαλί πάνω σε πάτωμα χρώματος σκούρο καφέ. Χρήση παιχνιδιών με στόχους με έντονα χρώματα. Χρήση αντικειμένων έντονου χρώματος πράσινο, πορτοκαλί, κίτρινο, κόκκινο και διαφορετικού ύψους. Όλα τα πιο πάνω για τη διευκόλυνση του παιδιού να βλέπει ή να αναγνωρίζει τα αντικείμενα πιο εύκολα.

Χρήση της μπάλας γυμναστικής (fit ball), μικρή μπάλα του πιλάτες και βαράκια με την κολλητική ταινία, που μπορούν να εφαρμοστούν είτε στα πόδια, είτε στα χέρια του παιδιού, γιατί το παιδί δεν μπορεί να κρατήσει στα χέρια του κάποιο αντικείμενο παρά μόνο για λίγα δευτερόλεπτα.

Χρήση της μουσικής για εύκολη και απλή χορογραφία με καθοδήγηση, για την ενδυνάμωση και τη διασκέδαση του παιδιού.

Σε ποιο χώρο υλοποιήσατε το πρόγραμμα έγκαιρης παρέμβασης;

Στις αίθουσες, στον παιδότοπο και στην αυλή του ειδικού σχολείου «Σχολής Τυφλών».

Ποιες ήταν οι επιπτώσεις στο συγκεκριμένο πρόγραμμα παρέμβασης εξαιτίας της πανδημίας;

Ήταν αρκετά δύσκολο να επιτευχθούν οι στόχοι, γιατί λόγω της πανδημίας γίνονταν συχνές απουσίες.

Ποιες ήταν οι κύριες δυσκολίες ή προκλήσεις που αντιμετωπίσατε κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος παρέμβασης που σχεδιάσατε; Θα μπορούσατε να τις περιγράψετε;.

Η ακύρωση των εξωτερικών προγραμμάτων κολύμβησης στην πισίνα, λόγω του κορωνοϊού.

Δυσκολία κατανόησης οδηγιών που δίνονται από τον εκπαιδευτικό στο παιδί, γιατί το μάθημα γίνεται με τη χρήση της μάσκας.

Η μη επικοινωνία με τους γονείς, δυσκολεύει την κατανόηση των συμπεριφορών του παιδιού, που κάποιες φορές έρχεται εντελώς αποδιοργανωμένο, αρνητικό στην κάθε είδους συμμετοχής του στο μάθημα, με αποτέλεσμα την μη επίτευξη των βραχυπρόθεσμων στόχων του ημερήσιου προγράμματος και των μακροπρόθεσμων στόχων που έχουν τεθεί για τη φετινή χρονιά.

Δεν υπάρχει η δυνατότητα της καθημερινής επαφής και επικοινωνίας με το παιδί, γιατί στο σχολείο πηγαίνω μόνο δύο φορές την εβδομάδα.

Τι μεθόδους, μέσα ή τεχνικές χρησιμοποιήσατε για να παρακολουθείτε και να συντονίζετε την παρέμβασή σας;

Ημερολόγιο

Σημειώσεις πεδίου V

Κλείδες

Βιντεοσκοπήσεις

Ηχογραφήσεις

Συζητήσεις με τη διεπιστημονική ομάδα V

Ανταλλαγές σημειώσεων με την διεπιστημονική ομάδα

Δραστηριότητες αξιολόγησης

Δραστηριότητες αυτό-αξιολόγησης

Εργασίες/δράσεις παιδιού

Κάτι άλλο:

Αναστοχασμός

Αισθάνεστε ότι πετύχατε τους στόχους που θέσατε στο πρόγραμμα παρέμβασης σας; Θα μπορούσατε να μας παραθέσετε μια μικρή περιγραφή;
Δυστυχώς δεν πέτυχα όλους τους στόχους που έθεσα στο πρόγραμμα παρέμβασης, γιατί οι κινητικές ικανότητες και η ικανότητα αντίληψης του παιδιού είναι περιορισμένες. Για παράδειγμα όταν του δίνετε μια μπάλα και του ζητείται να εκτελέσει ρίψη, αυτό απλά το αφήνει να πέσει στο έδαφος. Φαίνεται να μην αντιλαμβάνεται την εντολή, γιατί εκτελεί τη ρίψη στη φάση του παιχνιδιού. Από την άλλη αν το παιδί είναι σε καθιστή θέση και του ζητείται να κυλίσει τη μπάλα θα το κάνει.
Γενικά έχει μια μικρή βελτίωση σε κάποιες δεξιότητες, όπως την βάδιση, γιατί την περσινή χρονιά είχε πολλές πτώσεις, κάτι που φέτος δεν παρατηρείται με την ίδια συχνότητα. Δεν μπορεί να εκτελέσει το κουτσό στο ένα πόδι και το άλμα με τα δύο πόδια γίνεται μόνο με βοήθεια.
Η αστάθεια στον κορμό και στα άκρα συνεχίζεται, παρόλη την ενδυνάμωση που γίνεται, τόσο στους κοιλιακούς/ ραχιαίους, όσο και στα άνω και κάτω άκρα. Παρόλες τις δυσκολίες και τις προκλήσεις της φετινής χρονιάς, λόγω του κορωνοϊού, οι στόχοι που έχουν τεθεί στην γυμναστική συνεχίζονται.

Πώς ανταποκρίθηκε το παιδί / οικογένεια στην παρέμβαση που σχεδιάσατε; Υπήρξαν κάποια μη αναμενόμενα γεγονότα;

Το παιδί στις ρουτίνες που έχει μάθει τις περισσότερες φορές είναι θετικό και συνεργάζεται. Αν έρθει αναστατωμένο από το σπίτι, η συνεργασία είναι αδύνατη, αντιδρά αρνητικά σε ότι του ζητείται να εκτελέσει. Το μόνο που θέλει είναι να κινείται ελεύθερο στο χώρο και να πετά στο πάτωμα τα αντικείμενα της αίθουσας.

Σε κάτι καινούργιο του παίρνει χρόνο να το κατακτήσει και να το εκτελέσει, αν και έχει δεξιότητες που μέχρι και σήμερα δεν κατάφερε να τις εκτελέσει.

Πώς σκοπεύετε να χρησιμοποιήσετε και να εκμεταλλευτείτε τα δεδομένα που συλλέξατε από τη φάση παρατήρησης κατά την προηγούμενη παρέμβαση που κάνατε, για να βελτιώσετε τα επόμενα παρεμβατικά σας σχέδια;

Οι δραστηριότητες που έδειξε ενδιαφέρον θα συνεχιστούν και σε αυτές που δεν θέλει καθόλου να συμμετέχει θα τροποποιηθούν ή θα αντικατασταθούν με άλλες που έχουν τον ίδιο στόχο.

Συνέχιση της οριοθέτησης και της αλληλεπίδρασης με το παιδί, για την μεγαλύτερη δυνατή επίτευξη των στόχων του προγράμματος της γυμναστικής.

Ελλάδα

<p>Προφίλ παιδιού/οικογένειας (σύντομη περιγραφή) Ο Μ. είναι 3 ετών και έχει μία σπάνια μετάλλαξη του συνδρόμου Rett. Έχει υποτονία κορμού και υπερτονία άκρων και δεν στηρίζει την πλάτη του. Κάνει συχνές επιληπτικές κρίσεις και παίρνει φαρμακευτική αγωγή. Έχει CVI. Μένει με τους γονείς του και την μεγαλύτερη αδερφή του.</p>
<p>Οικογένεια</p>
<p>Πώς προσεγγίσατε τη συγκεκριμένη οικογένεια; Υπήρχαν κάποιες δυσκολίες; Εάν ναι, θα μπορούσατε να τις περιγράψετε; Ανέλαβα την οικογένεια πριν περίπου ένα χρόνο, όταν έγινε αλλαγή εκπαιδευτή πρώιμης. Η οικογένεια ήταν πολύ προσιτή, όμως είχαν δεθεί με την προηγούμενη εκπαιδευτριά και ήταν δύσκολη η μετάβαση για όλους. Σε αυτό το γεγονός ήρθε να προστεθεί και η καραντίνα, όπου για 2 μήνες δεν παρείχαμε τις υπηρεσίες μας, καθώς και η αύξηση των επιληπτικών κρίσεων του Μ.</p>
<p>Παιδί/Οικογένεια</p>
<p>Με ποια κριτήρια επιλέξατε τις περιοχές παρέμβασης για το συγκεκριμένο παιδί/οικογένεια; Παρέλαβα την στοχοθεσία από τον προηγούμενο εκπαιδευτή κι έπειτα από παρατήρηση και επαναξιολόγηση του παιδιού με το CVI Range, έκανα τον προγραμματισμό της παρέμβασης.</p>
<p>Παρέμβαση</p>
<p>Ποιοι είναι οι στόχοι του παρεμβατικού προγράμματος που έχετε σχεδιάσει; Οι 3 βασικοί μας στόχοι είναι η βελτίωση της οπτικής προσοχής και συγκέντρωσης, η σωματογνωσία και η αδρή προσέγγιση αντικειμένου</p>
<p>Ποιες στρατηγικές, δραστηριότητες και εκπαιδευτικά εργαλεία (π.χ. αντικείμενα/υλικά) χρησιμοποιήσατε κατά τη διάρκεια του παρεμβατικού σας προγράμματος; Χρησιμοποιήσαμε στρατηγικές, δραστηριότητες και υλικά που ενδείκνυνται για παιδιά με CVI. Μερικά από τα υλικά που χρησιμοποιήσαμε είναι φωτάκια, φωτεινά αντικείμενα, πομ πομ, γιρλάντες, μηχανάκι δόνησης, σφουγγάρι, αλυσίδα, μορφές καλής αντίθεσης, μουσικά όργανα (ντέφι, μελόντικα, πιανάκι), γυαλιστερά αντικείμενα, slides σε tablet κ.ά.</p>
<p>Σε ποιο χώρο υλοποιήσατε το πρόγραμμα έγκαιρης παρέμβασης; Στο σπίτι του Μ.</p>
<p>Χρησιμοποιήσατε κάποια δραστηριότητα ή/και στρατηγική από το εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος (IO3/training material); Εάν ναι θα μπορούσατε να τις περιγράψετε; Όχι</p>
<p>Ποιες ήταν οι επιπτώσεις στο συγκεκριμένο πρόγραμμα παρέμβασης εξαιτίας της πανδημίας; Το διάστημα Μαρτίου- Απριλίου του 2020, λόγω αυστηρής καραντίνας, έγινε παύση των δια ζώσης υπηρεσιών. Μόλις είχα αναλάβει τη συγκεκριμένη οικογένεια και δεν είχαμε προλάβει να αναπτύξουμε σχέση ούτε με το παιδί ούτε</p>

με τους γονείς. Προτάθηκε η χρήση skype, αλλά το θεώρησαν δύσκολο λόγω και της μεγάλης αύξησης κρίσεων του παιδιού.

Ποιες ήταν οι κύριες δυσκολίες ή προκλήσεις που αντιμετωπίσατε κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος παρέμβασης που σχεδιάσατε; Θα μπορούσατε να τις περιγράψετε;

Η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετώπισα ήταν οι επιληπτικές κρίσεις του Μ. και η συχνή αλλαγή φαρμακευτικής αγωγής, όπου είχε επίπτωση και στον τομέα της όρασης.

Τι μεθόδους, μέσα ή τεχνικές χρησιμοποιήσατε για να παρακολουθείτε και να συντονίζετε την παρέμβασή σας;

Ημερολόγιο V

Σημειώσεις πεδίου V

Κλείδες

Βιντεοσκοπήσεις V

Ηχογραφήσεις

Συζητήσεις με τη διεπιστημονική ομάδα V

Ανταλλαγές σημειώσεων με την διεπιστημονική ομάδα

Δραστηριότητες αξιολόγησης V

Δραστηριότητες αυτό-αξιολόγησης V

Εργασίες/δράσεις παιδιού

Αναστοχασμός

Αισθάνεστε ότι πετύχατε τους στόχους που θέσατε στο πρόγραμμα παρέμβασης σας; Θα μπορούσατε να μας παραθέσετε μια μικρή περιγραφή;

Αρχικά καταφέραμε να αναπτύξουμε σχέση εμπιστοσύνης με το παιδί και την οικογένεια. Αφού σταθεροποιήθηκαν οι επιληπτικές του Μ., καταφέραμε να πετύχουμε και τον βασικό μας στόχο, ο οποίος ήταν να επανέλθουμε στην αρχική (πριν την αποσταθεροποίηση των κρίσεων) οπτική κατάσταση του Μ.

Πώς ανταποκρίθηκε το παιδί / οικογένεια στην παρέμβαση που σχεδιάσατε; Υπήρξαν κάποια μη αναμενόμενα γεγονότα;

Ο Μ. ανταποκρίνεται πολύ θετικά στην παρέμβαση και είναι χαρούμενος. Οι γονείς νιώθουν άνετα να συζητούν ό,τι θέμα τους απασχολεί σε σχέση με τον Μ. με τη σχέση με την αδερφή του, καθώς και δικές τους ανάγκες και επιθυμίες.

Πώς σκοπεύετε να χρησιμοποιήσετε και να εκμεταλλευτείτε τα δεδομένα που συλλέξατε από τη φάση παρατήρησης κατά την προηγούμενη παρέμβαση που κάνατε, για να βελτιώσετε τα επόμενα παρεμβατικά σας σχέδια;

Θα γίνει επαναπροσδιορισμός στόχων με βάση την παρατήρηση, την επαναξιολόγηση και φυσικά συζήτηση με τους γονείς.

Ρουμανία

<p>Προφίλ παιδιού/οικογένειας (σύντομη περιγραφή)</p> <p>Η Τ.С. είναι 5 χρονών και 4 μηνών και έχει διαγνωσμένα τα παρακάτω:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Έντονες ψυχοκινητικές δυσκολίες ● Διαταραχές στην εκφραστική και προσληπτική επικοινωνία ● Συναισθηματικές διαταραχές ● Σύνδρομο του RETT– μετά από συστηματική παρατήρηση ● Επιληπτικές κρίσεις ● Υποτονία (εξαιτίας σχετικού συνδρόμου) <p>Το κοριτσάκι έχει εγγραφεί στο πρόγραμμα έγκαιρης παρέμβασης από την ηλικία των τριών ετών. Η Τ.С. είναι επίσης εγγεγραμμένη σε ειδικό νηπιαγωγείο που φοιτά από Δευτέρα έως Πέμπτη όπου επωφελείται από θεραπείες αποθεραπείας και ανάπτυξης.</p> <p>Η Τ.С. είναι μέλος μιας οικογένειας δύο παιδιών, έχει μια μεγαλύτερη αδερφή που δεν αντιμετωπίζει προβλήματα υγείας. Η οικογένεια είναι οργανωμένη, συμμετέχει στα προγράμματα αποθεραπείας του κοριτσιού. Η συνεργασία με τους γονείς είναι καλή, εμπλέκονται άμεσα στα προγράμματα έγκαιρης παρέμβασης. Οι γονείς εφαρμόζουν επίσης στο σπίτι τις ασκήσεις διέγερσης που βλέπουν να λαμβάνουν χώρα στα προγράμματα της έγκαιρης παρέμβασης.</p>
<p>Οικογένεια</p> <p>Πώς προσεγγίσατε τη συγκεκριμένη οικογένεια; Υπήρχαν κάποιες δυσκολίες; Εάν ναι, θα μπορούσατε να τις περιγράψετε;</p> <p>Η προσέγγιση της οικογένειας έγινε χωρίς δυσκολίες. Οι γονείς ανταποκρίθηκαν πολύ θετικά στις προτάσεις που τους δόθηκαν. Είχαν ενημερωθεί για το πρόγραμμα της έγκαιρης παρέμβασης και θέλησαν να εγγράψουν το κοριτσάκι τους για να τονώσουν και να αναπτύξουν τις οπτικές δεξιότητες της κόρης τους. Τους προτάθηκε από τις υπηρεσίες της έγκαιρης παρέμβασης να συνεχίσουν τις οπτικές και ψυχοκινητικές διεγέρσεις στο σπίτι μέσω απλών ασκήσεων που είχαν οι ίδιοι παρακολουθήσει στο πρόγραμμα έγκαιρης παρέμβασης. Κάποια ιδιαίτερη δυσκολία που είχαμε ήταν πως υπήρχαν φορές που το κοριτσάκι όταν ερχόταν σε μας ήθελε να κοιμάται και ο πατέρας δεν ήθελε να το ξυπνήσουμε με αποτέλεσμα να «χάνεται» μια ώρα θεραπείας. Επίσης, μια άλλη δυσκολία που ανέκυψε τους τελευταίους δύο μήνες είναι ότι ο πατέρας δεν καταφέρνει πλέον να τη φέρνει σε θεραπεία κάθε φορά λόγω της υπηρεσίας και του φορτωμένου προγράμματός του. Προσπαθήσαμε να αλλάξουμε την ώρα της θεραπείας, αλλά δεν βρέθηκε χρόνος για να είμαστε διαθέσιμοι.</p>
<p>Παιδί/Οικογένεια</p> <p>Με ποια κριτήρια επιλέξατε τις περιοχές παρέμβασης για το συγκεκριμένο παιδί/οικογένεια;</p> <p>Τα κριτήρια για τον προσδιορισμό των περιοχών παρέμβασης ήταν τα ακόλουθα: προσδιορισμός των περιοχών ανάπτυξης που εντοπίστηκαν από την κλίμακα αξιολόγησης του Όρεγκον, με βάση την οποία το κορίτσι εμφανίζει επίπεδο</p>

ανάπτυξης σημαντικά χαμηλότερο από την ανάπτυξη της χρονολογικής ηλικίας του. Επίσης ένα από τα βασικά κριτήρια είναι το επίπεδο ανάπτυξης της οπτικής οξύτητας και συμπεριφοράς.

Οι προτεινόμενοι τομείς ανάπτυξης είναι: ανάπτυξη οπτικής συμπεριφοράς, ανάπτυξη λεπτών κινητικών δεξιοτήτων, αισθητηριακή ανάπτυξη και ανάπτυξη αντισταθμιστικών δεξιοτήτων.

Παρέμβαση

Ποιοι είναι οι στόχοι του παρεμβατικού προγράμματος που έχετε σχεδιάσει;

Οι στόχοι του προγράμματος έγκαιρης παρέμβασης είναι:

- προσήλωση σε φωτεινά αντικείμενα τα οποία βρίσκονται σε σκοτεινό περιβάλλον.
- οπτική προσήλωση σε ασπρόμαυρες εικόνες και ασπρόμαυρα σχέδια και έγχρωμα σε συνθήκες καλού φωτισμού σε μικρή απόσταση σε διαφορετικά σημεία του οπτικού πεδίου του παιδιού.
- οπτική προσήλωση σε φωτεινά ερεθίσματα με βάση το πρόγραμμα Kaijdoos.
- οπτική προσήλωση σε οπτικά ερεθίσματα με αντίθεση χρώματος σε φωτισμένο περιβάλλον.
- οπτική προσήλωση σε ερεθίσματα που παρουσιάζονται διαδοχικά στο οπτικό πεδίο του παιδιού.
- οπτική προσήλωση σε ερεθίσματα που εμφανίζονται και εξαφανίζονται εναλλάξ. Οπτική παρακολούθηση ερεθισμάτων.
 - να παρακολουθεί οπτικά ερεθίσματα σε διαφορετικές κατευθύνσεις στο οπτικό πεδίο (οριζόντιο, κάθετο, λοξό).
 - να παρακολουθεί τα φωτεινά ερεθίσματα σε ένα μη ξεκάθαρο περιβάλλον.
 - να εντοπίζει φωτεινά ερεθίσματα σε συνθήκες φυσικού φωτός.
 - να ακολουθεί χρωματιστές εικόνες και αντικείμενα τα οποία είναι σε χρωματικό contrast με το περιβάλλον σε διαφορετικές κατευθύνσεις στο οπτικό πεδίο του παιδιού.

Ανάπτυξη της ικανότητας οπτικού εντοπισμού οπτικών ερεθισμάτων.

- να απλώνει το χέρι του προς το αντικείμενο.
- να πιάνει το παιχνίδι που εμφανίζεται στο οπτικό του πεδίο.
- να πιάνει τα χρωματιστά παιχνίδια που κάνουν αντίθεση με την παλάμη του χεριού σας.
- να πιάνει τα παιχνίδια από ένα κουτί για να τα βγάλει έξω από αυτό.

Ανάπτυξη ηθελημένης χειρονομίας τύπου παλαμιαίας λαβής.

- να πιάνει τα χρωματιστά παιχνίδια που κάνουν αντίθεση με την παλάμη του χεριού σας.
- να πιάνει τα παιχνίδια για να τα βγάλει από ένα κουτί.

Ανάπτυξη λεπτών κινητικών δεξιοτήτων

- να περιστρέφει τα κινητά μέρη ενός παιχνιδιού με την παλάμη του χεριού του.
- να πατήσσει τα κουμπιά ορισμένων παιχνιδιών.
- να πατήσσει τα πλήκτρα ενός πιάνου.

Ανάπτυξη της ικανότητας ακουστικού προσανατολισμού.

- να γυρίσει το κεφάλι του στο μέρος από το οποίο προέρχεται ο ήχος.

- να ακούει τον ήχο των ηχητικών αντικειμένων που κινούνται από αριστερά προς τα δεξιά και αντίστροφα.
- να πατήσει με τη βοήθεια του ενήλικα τα κουμπιά ορισμένων παιχνιδιών για να λάβει ηχητική ανατροφοδότηση από το παιχνίδι.

Ποιες στρατηγικές, δραστηριότητες και εκπαιδευτικά εργαλεία (π.χ. αντικείμενα/υλικά) χρησιμοποιήσατε κατά τη διάρκεια του παρεμβατικού σας προγράμματος;

Οι δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος έγκαιρης παρέμβασης ήταν:

1. Δραστηριότητες οπτικής προσήλωσης οπτικών ερεθισμάτων σε διαφορετικά σημεία του οπτικού πεδίου και σε διαφορετικές αποστάσεις.

Δραστηριότητες οπτικής παρακολούθησης του οπτικού ερεθίσματος σε διαφορετικές κατευθύνσεις του οπτικού πεδίου.

Δραστηριότητες εντοπισμού, πιάνοντας με το χέρι το οπτικό ερέθισμα που προκαλείται από το οπτικό πεδίο.

Για αυτές τις δραστηριότητες χρησιμοποιήσαμε τα μέσα και υλικά που είχαμε ήδη στο σχολείο: Πρόγραμμα Kaijdos, προβολείς, μαύρο κουτί, φωτεινά αντικείμενα, ασπρόμαυρα μοτίβα, χρωματιστά αντικείμενα με αντίθεση.

Ως στρατηγικές και μεθόδους, χρησιμοποιήσαμε: παρατήρηση, συνομιλία, άσκηση, τεχνική «χέρι-πάνω-στο-χέρι» (hand over hand).

Ζητήθηκε από το παιδί να προσπαθήσει να προσηλώνεται και να ακολουθεί φωτεινά ερεθίσματα σε δυσδιάκριτο οπτικό περιβάλλον. Επίσης, χρησιμοποιήθηκαν και χρωματικά ερεθίσματα με contrast.

2. Δραστηριότητες για την ανάπτυξη λεπτών κινητικών δεξιοτήτων, όπως ο χειρισμός κινούμενων μερών παιχνιδιών, πατώντας τα κουμπιά ορισμένων παιχνιδιών για τη λήψη θετικής ανατροφοδότησης ή πιέζοντας μερικά παιχνίδια με την παλάμη του χεριού.

3. Δραστηριότητες με τεχνικές χρήσης χεριών για απόκτηση στέρεας γνώσης για διάφορα αντικείμενα και ιδιότητες τους. Η πιο κοινή τεχνική που χρησιμοποιείται είναι η τεχνική «χέρι-πάνω-στο-χέρι» (hand over hand).

Το υλικό που χρησιμοποιήθηκε ήταν μπάλες διαφορετικών υφών και χρωμάτων, ασπρόμαυρες εικόνες, πιάνο, αντικείμενα με κουμπιά και ήχο, χρωματιστά παιχνίδια.

4. Δραστηριότητες απτικο-κινησιαστικής διέγερσης.

Το υλικό που χρησιμοποιήθηκε ήταν αντικείμενα διαφορετικής υφής.

Οι μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν ήταν: συνομιλία, εξήγηση, τεχνική «χέρι-πάνω-στο-χέρι» (hand over hand).

Σε ποιο χώρο υλοποιήσατε το πρόγραμμα έγκαιρης παρέμβασης;

Οι συνεδρίες της έγκαιρης παρέμβασης πραγματοποιήθηκαν στην αίθουσα έγκαιρης παρέμβασης και ο χώρος της αισθητηριακής διέγερσης βρίσκεται στο γραφείο.

Χρησιμοποιήσατε κάποια δραστηριότητα ή/και στρατηγική από το εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος (ΙΟ3/training material); Εάν ναι θα μπορούσατε να τις περιγράψετε;

Χρησιμοποιήσαμε δραστηριότητες και στρατηγικές από το επιμορφωτικό υλικό και την εκπαίδευση που λάβαμε σε αυτό το project.

Χρησιμοποιήσαμε δραστηριότητες οπτικής προσήλωσης. Αγοράσαμε διδακτικό υλικό και φτιάξαμε υλικά παρόμοια με αυτά που παρουσιάστηκαν στην επιμόρφωση.

Οι στόχοι διατυπώθηκαν εκφράζοντας τόσο τα μέγιστα όσο και τα ελάχιστα κριτήρια καθώς και τις προϋποθέσεις επίτευξής τους.

Ποιες ήταν οι επιπτώσεις στο συγκεκριμένο πρόγραμμα παρέμβασης εξαιτίας της πανδημίας;

Η περίοδος του COVID επηρέασε το πρόγραμμα έγκαιρης παρέμβασης το 2020 επειδή πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά. Η διαδικτυακή συνεδρία δεν έχει την ίδια αποτελεσματικότητα και κουράζει τόσο το παιδί όσο και τον γονιό.

Ποιες ήταν οι κύριες δυσκολίες ή προκλήσεις που αντιμετωπίσατε κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος παρέμβασης που σχεδιάσατε; Θα μπορούσατε να τις περιγράψετε;

Προκλήσεις

- Το παιδί παλεύει να πιάσει, να χειριστεί με το χέρι του ένα παιχνίδι που του έχει δοθεί για να παίξει. Έτσι, προσπάθησα να τον βοηθήσω να αγγίξει αντικείμενα με την τεχνική «χέρι-πάνω-στο-χέρι» (hand over hand), χρησιμοποιώντας τα αγαπημένα του αντικείμενα και τις υφές που της αρέσουν.
- Το παιδί αρνείται να προσηλώσει το βλέμμα του σε κάποιο οπτικό ερέθισμα όταν βρίσκεται σε καθιστή θέση.
- Δόθηκαν οπτικά ερεθίσματα στο παιδί όταν αυτό ήταν ξαπλωμένο αλλά και όταν ήταν καθιστό.
- Το παιδί ήταν πολλές φορές κουρασμένο στο μάθημα της θεραπείας, γιατί ερχόταν από άλλες προηγούμενες συνεδρίες.

Δυσκολίες

- Το παιδί δέχεται μόνο λίγες υφές και αντικείμενα.
- Το παιδί αρνείται να δεχτεί και να επεξεργαστεί οπτικά ερεθίσματα όταν είναι σε καθιστή θέση.
- Ο γονιός προσπαθούσε να μου προτείνει να την διεγείρω οπτικά μόνο από θέση που ήταν ξαπλωμένη.
- Οι γονείς δυσκολεύονταν να παρακολουθήσουν την ώρα των συνεδριών και έλειπαν στις τελευταίες συνεδρίες λόγω του πολυάσχολου οικογενειακού προγράμματος.

Τι μεθόδους, μέσα ή τεχνικές χρησιμοποιήσατε για να παρακολουθείτε και να συντονίζετε την παρέμβασή σας;

- Ημερολόγιο V**
- Σημειώσεις πεδίου
- Κλείδες
- Βιντεοσκοπήσεις
- Ηχογραφήσεις
- Συζητήσεις με τη διεπιστημονική ομάδα V**

- Ανταλλαγές σημειώσεων με την διεπιστημονική ομάδα
- Δραστηριότητες αξιολόγησης v**
- Δραστηριότητες αυτό-αξιολόγησης
- Εργασίες/δράσεις παιδιού

Αναστοχασμός

Αισθάνεστε ότι πετύχατε τους στόχους που θέσατε στο πρόγραμμα παρέμβασης σας; Θα μπορούσατε να μας παραθέσετε μια μικρή περιγραφή;

Το παιδί έχει κάνει πρόοδο. Νιώθω ότι πέτυχα τους στόχους μου αναφερόμενος στα ελάχιστα κριτήρια που είχα θέσει. Το παιδί, μέσω της υπολειπόμενης όρασής του, εστιάζει σε φωτεινά ερεθίσματα για λίγα δευτερόλεπτα. Επίσης, καταφέρνει να εντοπίσει με το χέρι της ένα οπτικό ερέθισμα που είχε εντοπίσει. Τέλος, μπορεί να κρατήσει για λίγο τα αγαπημένα της αντικείμενα.

Πώς ανταποκρίθηκε το παιδί / οικογένεια στην παρέμβαση που σχεδιάσατε; Υπήρξαν κάποια μη αναμενόμενα γεγονότα;

Το παιδί συνεργάζεται όλο και καλύτερα με τον θεραπευτή. Το παιδί είναι εξοικειωμένο πια με το χώρο της έγκαιρης παρέμβασης. Ένα από τα απροσδόκητα γεγονότα ήταν το γεγονός ότι ο γονιός δεν καταφέρνει πλέον να φέρνει το παιδί σε θεραπείες τόσο συχνά όσο αναγράφεται στο πρόγραμμα

Πώς σκοπεύετε να χρησιμοποιήσετε και να εκμεταλλευτείτε τα δεδομένα που συλλέξατε από τη φάση παρατήρησης κατά την προηγούμενη παρέμβαση που κάνατε, για να βελτιώσετε τα επόμενα παρεμβατικά σας σχέδια;

Θα χρησιμοποιήσω τις πληροφορίες που απέκτησα μέσω παρατήρησης ως εξής: Θα δώσω ιδιαίτερη έμφαση σε φωτεινά αντικείμενα και φωτεινά ερεθίσματα. Σε συνθήκες φυσικού φωτός θα χρησιμοποιώ ασπρόμαυρα μοτίβα και χρωματιστά αντικείμενα που προτιμά και της αρέσουν. Ίσως πρέπει να αλλάξουμε το πρόγραμμα για να είναι ευκολότερο για το παιδί να έρχεται πιο συχνά στις θεραπευτικές συνεδρίες.

Τουρκία

<p>Προφίλ παιδιού/οικογένειας (σύντομη περιγραφή) Το όνομα του παιδιού είναι EN και της μητέρας της είναι S. Το οικονομικό επίπεδο της οικογένειας είναι χαμηλό. Η EN είναι 17 μηνών. Έχει ένα σύνδρομο που ονομάζεται Di George. Έχει σχιστία υπερώας, καταπίνει αέρα και δεν μπορεί να αερίζεται, για αυτό κλαίει τις περισσότερες φορές. Έχει μικροκεφαλία και εγκεφαλική παράλυση και βλέπει πολύ λίγα πράγματα.</p>
<p>Οικογένεια</p>
<p>Πώς προσεγγίσατε τη συγκεκριμένη οικογένεια; Υπήρχαν κάποιες δυσκολίες; Εάν ναι, θα μπορούσατε να τις περιγράψετε; Πλησίασα την οικογένεια με τη βοήθεια του συλλόγου μου και του συμβούλου μου από το Πανεπιστήμιο. Δεν υπήρχαν ιδιαίτερες δυσκολίες για αυτό το θέμα.</p>
<p>Παιδί/Οικογένεια</p>
<p>Με ποια κριτήρια επιλέξατε τις περιοχές παρέμβασης για το συγκεκριμένο παιδί/οικογένεια; Τα κριτήρια μου διαμορφώνονται πάντα με βάση τις ανάγκες του παιδιού. Στην περίπτωση αυτή επειδή η EN είναι πολύ μικρή πρέπει πρώτα να μάθει πράγματα για τον εαυτό της και στη συνέχεια να ανακαλύψει πράγματα για το περιβάλλον της. Ως επαγγελματίας του χώρου της έγκαιρης παρέμβασης προσπαθώ να αναπτύξω μια υγιή και ζεστή σχέση μαζί της.</p>
<p>Παρέμβαση</p>
<p>Ποιοι είναι οι στόχοι του παρεμβατικού προγράμματος που έχετε σχεδιάσει; Παρατήρησα πώς αντιδρούσε το παιδί όταν αλληλεπιδρούσε με διάφορα υλικά. Έβαλα ως στόχο να βελτιώσω τη λειτουργική της όραση με τη διαδικασία της οπτικής σάρωσης. Επίσης, είχα αρκετές συναντήσεις με τον φυσικοθεραπευτή</p>
<p>Ποιες στρατηγικές, δραστηριότητες και εκπαιδευτικά εργαλεία (π.χ. αντικείμενα/υλικά) χρησιμοποιήσατε κατά τη διάρκεια του παρεμβατικού σας προγράμματος; Χρησιμοποιήσαμε μερικά κίτρινα υλικά και παιχνίδια. Της τραγούδησα τα τραγούδια «γεια σου» και «αντίο» και τα δουλέψαμε με διαφορετικές εναλλαγές. Ο φυσικοθεραπευτής εργάστηκε με το παιδί σε διαφορετικές θέσεις και παρατηρήσαμε ότι άρεσε στην EN η «καθιστή θέση».</p>
<p>Σε ποιο χώρο υλοποιήσατε το πρόγραμμα έγκαιρης παρέμβασης; Εφάρμοσα τα προγράμματα της έγκαιρης παρέμβασης στο σπίτι του παιδιού.</p>
<p>Χρησιμοποιήσατε κάποια δραστηριότητα ή/και στρατηγική από το εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος (IO3/training material); Εάν ναι θα μπορούσατε να τις περιγράψετε; Όχι κάτι ιδιαίτερο.</p>
<p>Ποιες ήταν οι επιπτώσεις στο συγκεκριμένο πρόγραμμα παρέμβασης εξαιτίας της πανδημίας; Ήμασταν πολύ προσεκτικοί εξαιτίας του COVID, και φορούσαμε μάσκες καθ' όλη τη διάρκεια των συνεδριών.</p>

Ποιες ήταν οι κύριες δυσκολίες ή προκλήσεις που αντιμετωπίσατε κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος παρέμβασης που σχεδιάσατε; Θα μπορούσατε να τις περιγράψετε;

Το κύριο πρόβλημα μας ήταν ότι η ΕΝ είναι ένα παιδί που κλαίει πολύ συχνά. Κατά τη διαδικασία παρέμβασης έκλαιγε τις περισσότερες φορές λόγω του προβλήματος που έχει με τα αέρια. Δεν μπορούσα να ξέρω πώς να την κάνω να νιώθει άνετα, όταν είχε αυτούς τους πόνους.

Τι μεθόδους, μέσα ή τεχνικές χρησιμοποιήσατε για να παρακολουθείτε και να συντονίζετε την παρέμβασή σας;

Ημερολόγιο V

Σημειώσεις πεδίου V

Κλείδες

Βιντεοσκοπήσεις V

Ηχογραφήσεις V

Συζητήσεις με τη διεπιστημονική ομάδα V

Ανταλλαγές σημειώσεων με την διεπιστημονική ομάδα

Δραστηριότητες αξιολόγησης

Δραστηριότητες αυτό-αξιολόγησης

Εργασίες/δράσεις παιδιού

Κάτι άλλο:

Αναστοχασμός

Αισθάνεστε ότι πετύχατε τους στόχους που θέσατε στο πρόγραμμα παρέμβασης σας; Θα μπορούσατε να μας παραθέσετε μια μικρή περιγραφή;

Δεν νιώθω ότι πέτυχα τους στόχους μου όπως θα το ήθελα, γιατί θέλω να επιτύχω ακόμα περισσότερα πράγματα. Ωστόσο, όταν σκεφτόμαστε το σχέδιο γενικά θεωρώ ότι είμαστε στη σωστή κατεύθυνση. Θα παραμείνουμε στον αρχικό σχεδιασμό.

Πώς ανταποκρίθηκε το παιδί / οικογένεια στην παρέμβαση που σχεδιάσατε; Υπήρξαν κάποια μη αναμενόμενα γεγονότα;

Η μητέρα του παιδιού είναι πολύ ευγενική και πολύ υποστηρικτική. Είναι πρόθυμη να μάθει περισσότερα πράγματα και να κάνει ό,τι μπορεί παραπάνω για το παιδί της. Δεν υπήρξαν απροσδόκητα γεγονότα.

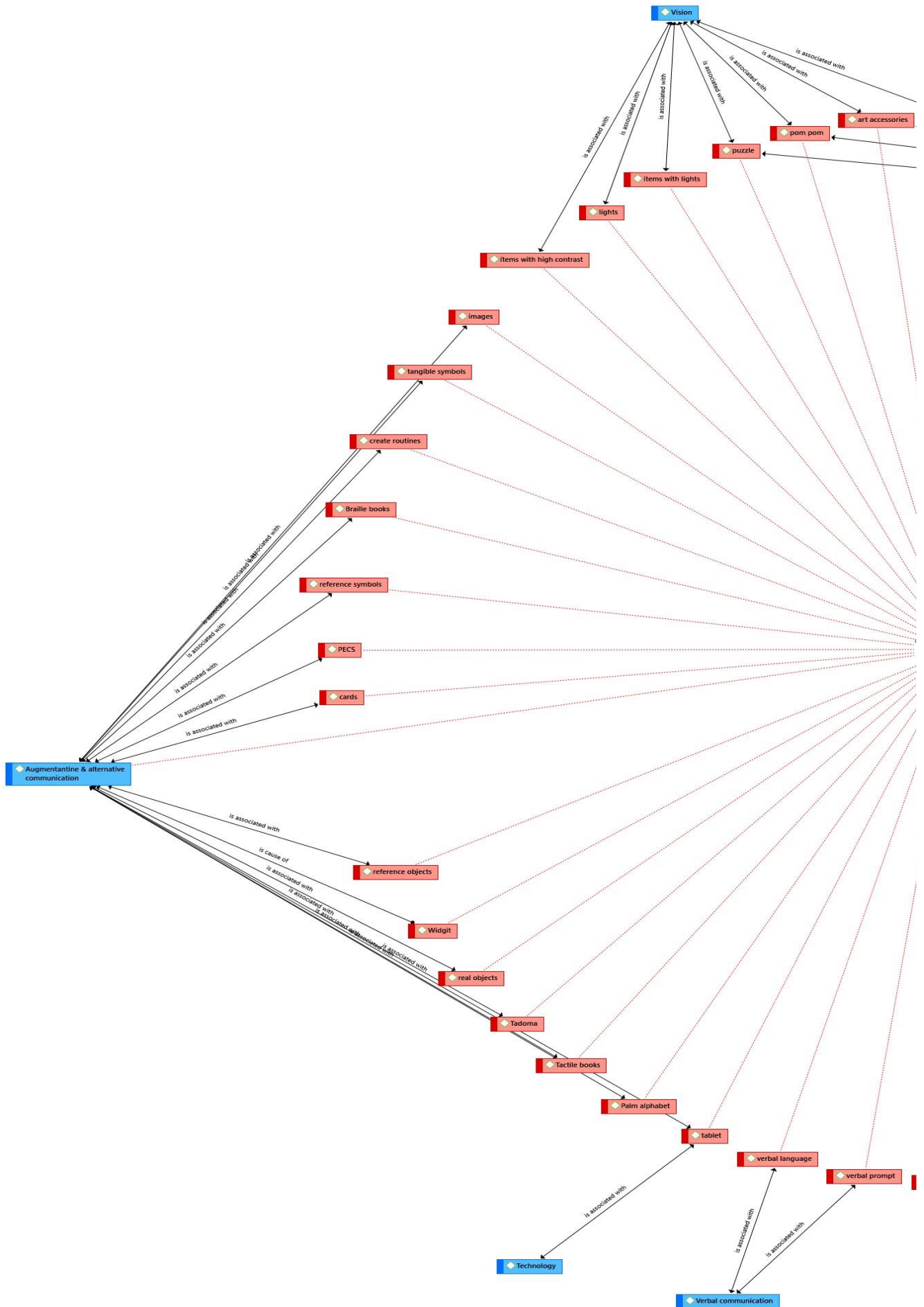
Πώς σκοπεύετε να χρησιμοποιήσετε και να εκμεταλλευτείτε τα δεδομένα που συλλέξατε από τη φάση παρατήρησης κατά την προηγούμενη παρέμβαση που κάνατε, για να βελτιώσετε τα επόμενα παρεμβατικά σας σχέδια;

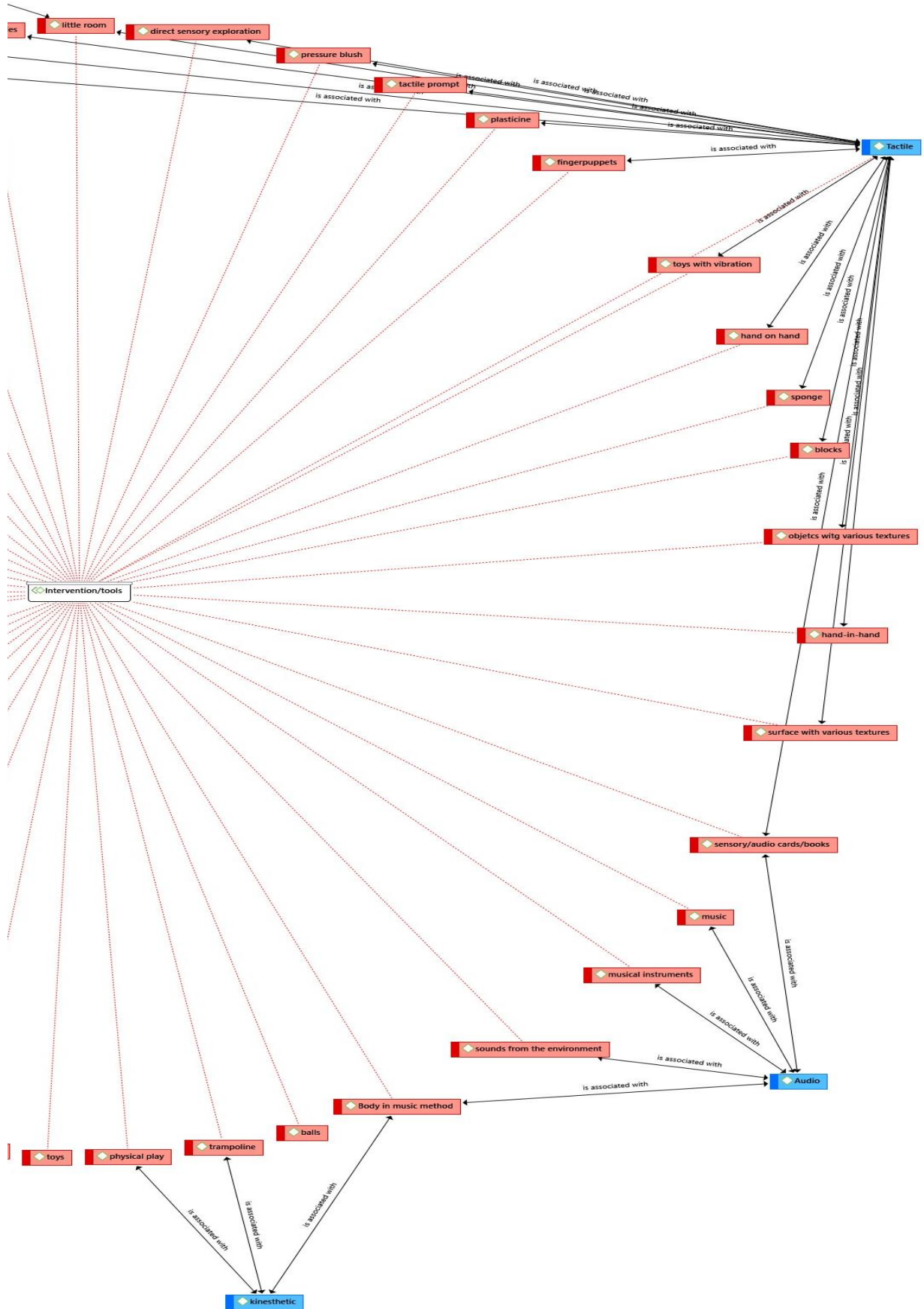
Έμαθα πολλά από τον φυσιοθεραπευτή. Αποφάσισα ότι στις επόμενες επισκέψεις μου στην οικογένεια, να συνεργαστώ με το παιδί σε διαφορετικές θέσεις.

ΚΔ2. Παράθεση ενδεικτικών αντιπροσωπευτικών γραφικών συσχετισμών με τη χρήση του λογισμικού Atlas.ti

Συνολικά, συμπληρώθηκαν και αναλύθηκαν 153 αναστοχαστικά ημερολόγια μέσω του λογισμικού Atlas.ti. Η ανάλυση οδήγησε στη διάκριση 130 κωδικών που συνιστούσαν 5 βασικές κατηγορίες: α. Κριτήρια έγκαιρης παρέμβασης, β. Τόπος της υλοποίησης της έγκαιρης παρέμβασης, γ. Εργαλεία έγκαιρης παρέμβασης, δ. Προκλήσεις και δυσκολίες κατά τη διαδικασία της έγκαιρης παρέμβασης, και ε. Παρακολούθηση και συντονισμός της διαδικασίας της έγκαιρης παρέμβασης. Ένα αντιπροσωπευτικό γραφικό παρουσιάζεται σε αυτήν την ενότητα σχετικά με τα εργαλεία παρέμβασης. Μπορείτε να βρείτε περισσότερες πληροφορίες για γραφικές συσχετίσεις στο Πνευματικό Προϊόν 6 (Οδηγός Καλών Πρακτικών).

Είναι πολύ χαρακτηριστική η μεγάλη ποικιλία εργαλείων παρέμβασης που χρησιμοποίησαν οι επαγγελματίες κατά την υλοποίηση προγραμμάτων έγκαιρης παρέμβασης. Επιπλέον, ο μεγάλος αριθμός εργαλείων – όπως αυτό διαπιστώνεται από το παρακάτω σχήμα - αντικατοπτρίζει τη μεγάλη ετερογένεια που υπάρχει στον πληθυσμό των ατόμων με προβλήματα όρασης και πολλαπλές αναπηρίες. Το παρακάτω σχήμα αποτελεί προϊόν από το Atlas.ti και παρέχει οπτικά την πολυπλοκότητα των εργαλείων παρέμβασης που χρησιμοποιήθηκαν από τους επαγγελματίες κατά τη φάση υλοποίησης του έργου. Επειδή το σχήμα είναι μεγάλο, παρουσιάζεται εδώ σε δύο μισά. Το αριστερό μισό βρίσκεται στη σελίδα 22 και το δεξί μισό στη σελίδα 23.

ΚΔ3. Ενδεικτική παράθεση απόψεων των επαγγελματιών κατά τη διάρκεια της εφαρμογής προγραμμάτων έγκαιρης παρέμβασης στο EriSFaVIA project

Η έρευνα δράση είναι μια μεθοδολογία που πληροί δύο σημαντικές συνθήκες. Η μία είναι ότι επιδιώκει τη βελτίωση της πρακτικής των επαγγελματιών προκειμένου να βελτιώσει την κατανόηση των μαθητών τους, χρησιμοποιώντας κατάλληλα εργαλεία και η άλλη συνθήκη αφορά στην κατανόηση του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος και γενικότερα του πλαισίου στο οποίο εμπλέκονται οι επαγγελματίες (Feldman & Minstrell, 2000). Όλα αυτά επιτυγχάνονται μέσω του αναστοχασμού που μπορεί να μη χαρακτηρίζεται από μια έντονη εξωτερική δράση, αλλά εμπεριέχει μια έντονη ενδοσκόπηση και προβληματισμό πάνω σε αυτά που έγιναν και που σχετίζονται με την κατανόηση των κινήτρων και του προσανατολισμού για τη συνέχεια της παρέμβασης και της έρευνας. Τα προηγούμενα χαρακτηριστικά αποτελούν έναν λειτουργικό ορισμό της έρευνας δράσης που μας επιτρέπει να την αποδεχτούμε περισσότερο ως ένα μεθοδολογικό πλαίσιο δράσης και όχι ως σύνολο συγκεκριμένων ερευνητικών εργαλείων (Feldman & Minstrell, 2000, σ.432). Τα παρακάτω κείμενα αποτελούν ενδεικτικά αποσπάσματα από τα αναστοχαστικά ημερολόγια των επαγγελματιών κατά τη διάρκεια υλοποίησης των προγραμμάτων έγκαιρης παρέμβασης, όπου φαίνεται η προσπάθεια επανεξέτασης της αποτελεσματικότητας των μεθόδων τους αλλά και των προσωπικών τους απόψεων, κινήτρων και συναισθημάτων.

Η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετώπισα ήταν οι επιληπτικές κρίσεις του Μ. και η συχνή αλλαγή φαρμακευτικής αγωγής, όπου είχε επίπτωση και στον τομέα της όρασης. Αρχικά καταφέραμε να αναπτύξουμε σχέση εμπιστοσύνης με το παιδί και την οικογένεια. Αφού σταθεροποιήθηκαν οι επιληπτικές του Μ., καταφέραμε να πετύχουμε και τον βασικό μας στόχο, ο οποίος ήταν να επανέλθουμε στην αρχική (πριν την αποσταθεροποίηση των κρίσεων) οπτική κατάσταση του Μ.

*Γενικά έχει μια μικρή βελτίωση σε κάποιες δεξιότητες, όπως την βάδιση, γιατί την περσινή χρονιά είχε πολλές πτώσεις, κάτι που φέτος δεν παρατηρείται με την ίδια συχνότητα. Δεν μπορεί να εκτελέσει το κουτσό στο ένα πόδι και το άλμα με τα δύο πόδια γίνεται μόνο με βοήθεια.
Η αστάθεια στον κορμό και στα άκρα συνεχίζεται, παρόλη την ενδυνάμωση που γίνεται, τόσο στους κοιλιακούς/ραχιαίους, όσο και στα άνω και κάτω άκρα.
Παρόλες τις δυσκολίες και τις προκλήσεις της φετινής χρονιάς, λόγω του κορωνοϊού, οι στόχοι που έχουν τεθεί στην γυμναστική συνεχίζονται.*

Το παιδί έχει κάνει πρόοδο. Νιώθω ότι πέτυχα τους στόχους μου αναφερόμενος στα ελάχιστα κριτήρια που είχα θέσει. Το παιδί, μέσω της υπολειπόμενης όρασής του, εστιάζει σε φωτεινά ερεθίσματα για λίγα δευτερόλεπτα. Επίσης, καταφέρνει να εντοπίσει με το χέρι της ένα οπτικό ερέθισμα που είχε εντοπίσει. Τέλος, μπορεί να κρατήσει για λίγο τα αγαπημένα της αντικείμενα. Το παιδί συνεργάζεται όλο και καλύτερα με τον θεραπευτή. Το παιδί είναι εξοικειωμένο πια με το χώρο της έγκαιρης παρέμβασης. Ένα από τα απροσδόκητα γεγονότα ήταν το γεγονός ότι ο γονιός δεν καταφέρνει πλέον να φέρνει το παιδί σε θεραπείες τόσο συχνά όσο αναγράφεται στο πρόγραμμα.

Θα χρησιμοποιήσω τις πληροφορίες που απέκτησα μέσω παρατήρησης ως εξής: Θα δώσω ιδιαίτερη έμφαση σε φωτεινά αντικείμενα και φωτεινά ερεθίσματα. Σε συνθήκες φυσικού φωτός θα χρησιμοποιώ ασπρόμαυρα μοτίβα και χρωματιστά αντικείμενα που προτιμά και της αρέσουν. Ίσως πρέπει να αλλάξουμε το πρόγραμμα για να είναι ευκολότερο για το παιδί να έρχεται πιο συχνά στις θεραπευτικές συνεδρίες

Δυστυχώς δεν πέτυχα όλους τους στόχους που έθεσα στο πρόγραμμα παρέμβασης, γιατί οι κινητικές ικανότητες και η ικανότητα αντίληψης του παιδιού είναι περιορισμένες. Για παράδειγμα όταν του δίνετε μια μπάλα και του ζητείται να εκτελέσει ρίψη, αυτό απλά το αφήνει να πέσει στο έδαφος. Φαίνεται να μην αντιλαμβάνεται την εντολή, γιατί εκτελεί τη ρίψη στη φάση του παιχνιδιού.
Από την άλλη αν το παιδί είναι σε καθιστή θέση και του ζητείται να κυλίσει τη μπάλα θα το κάνει...

Το κύριο πρόβλημα μας ήταν ότι η EN είναι ένα παιδί που κλαίει πολύ συχνά. Κατά τη διαδικασία παρέμβασης έκλαιγε τις περισσότερες φορές λόγω του προβλήματος που έχει με τα αέρια. Δεν μπορούσα να ξέρω πώς να την κάνω να νιώθει άνετα, όταν είχε αυτούς τους πόνους. Δεν νιώθω ότι πέτυχα τους στόχους μου όπως θα το ήθελα, γιατί θέλω να επιτύχω ακόμα περισσότερα πράγματα. Ωστόσο, όταν σκεφτόμαστε το σχέδιο γενικά θεωρώ ότι είμαστε στη σωστή κατεύθυνση. Θα παραμείνουμε στον αρχικό σχεδιασμό.

Συμπεράσματα

Η έρευνα δράση είναι μια μεθοδολογία που εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον αναστοχασμό. Αυτό το αναστοχαστικό στάδιο έχει δύο κατευθύνσεις. Η μία κατεύθυνση αφορά στα δεδομένα που προκύπτουν από την αλληλεπίδραση μεταξύ επαγγελματιών/εκπαιδευτικών και παιδιών και η άλλη κατεύθυνση αφορά τους ίδιους τους επαγγελματίες/δασκάλους. Έτσι, το στάδιο του αναστοχασμού στην Έρευνα Δράση αποκτά ένα δυναμικό χαρακτήρα καθιστώντας πολυπρισματικό το πεδίο δράσης της. Τα οφέλη της φάσης του αναστοχασμού σε κάθε τύπο προγράμματος έγκαιρης παρέμβασης είναι πολύ σημαντικά, επειδή οι επαγγελματίες έχουν στη διάθεσή τους μια συνεχή ροή δεδομένων σχετικά με εργαλεία παρέμβασης, την πρόοδο της παρέμβασης, τις πρακτικές, τις προκλήσεις/δυσκολίες, εμπόδια, συναισθήματα και απόψεις, καθιστώντας τους ικανούς για μια αλλαγή. Άλλωστε το κύριο μέλημα της έρευνας δράσης είναι η εν δυνάμει αλλαγή που μπορεί να γίνει είτε στους επαγγελματίες/εκπαιδευτικούς, είτε στο πλαίσιο μέσα στο οποίο εργάζονται και αλληλεπιδρούν (Kemmis & McTaggart, 1988).

Αναφορές

- Chen, D. (1999). Learning to Communicate: Strategies for Developing Communication with Infants Whose Multiple Disabilities Include Visual Impairment and Hearing Loss. *reSources*, 10(5), 1-10. Published by California Deaf-Blind Services.
- Feldman, A., & Minstrell, J. (2000). Action Research as a Research Methodology for the Study of the Teaching and Learning of Science. In A. E. Kelly & R. A. Lesh (Eds), *Research Design in Mathematics and Science Education*. Lawrence Erlbaum Associates, Publishers: London.
- Horn, E.M., & Kang, J. (2012). Supporting Young Children with Multiple Disabilities. *Topics in Early Childhood Special Education*, 31, 241 – 248.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1988). *The Action Research Planner*, (3rd ed.), Victoria, Australia: Deakin University.